

Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Jan Helge Støve, 55 57 23 64

Vt r dato
27.11.2008
Deres dato

Vt r referanse
2006/14863 632.2
Deres referanse

St. Paul skole
Christiesgt 16
5015 BERGEN

Vedr. skolepenger St. Paul skole

Ulike skolepengesatser for elever ved St. Paul skole dukket opp som forsidesak i Bergens Tidende i høst. Det ble fra avisens side satt fokus på at det var forskjell i skolepengene for elever som var medlemmer i menigheten og elever som ikke var medlem.

Orientering fra skolen

Kort historisk beskrivelse fra skolens rektor:

Praksis med varierte satser, katolske/ikke-katolske elever, har fulgt skolens historie i årtier før vi i det hele fikk offentlig tilskudd.

Ved nær sagt alle ideelt begrunnede skoler følger ulike former for varierte skolepenger, rabatter, søskenmoderasjoner etc. Måten dette gjøres på kan variere mellom ulike skoler og praktiseres i mer eller mindre åpen form. Ved mange Steinerskolene er alle skolepengene i prinsippet individuelle og fastsettes etter samtale med foreldrene og skolen ut fra de ulike familiers økonomiske situasjon. I flere kristne skoler styres en del av skolepengene gjennom et organ i menigheten som fordeler friplasser etc.

Da skolen fra 1970 (etter nesten 100 års drift) første gang mottok offentlig tilskudd kom spørsmålet om de varierte skolepengesatsene, katolske/ikke-katolske elever opp. Det ble den gang bestemt å opprettholde de varierte satsene begrunnet ut fra at offentlig tilskudd kun dekket deler av skolenes utgifter og slett ikke noen del av kostnader til skolenes bygninger. Det var "katolikkene" som hadde ofret for at skolene hadde bygg og da var det rimelig at de slapp unna med lavere skolepengesatser.

En viktig underliggende årsak er nok også at familieøkonomien i snitt også har vært høyere blant ikke-katolske familier enn katolske. "Om det er urimelig at noen utelukkes fra skolen av økonomiske årsaker, er det helst spesielt ille om dette skulle være familier som tilhører menigheten."

Videre viser orientering fra rektor og vedtak fra møter i skolens styre at skolens eier, Oslo katolske bispedømme, subsidierer husleien med over 2 mill. kr. pr. år. Skolen leier et areal på 5.955 kvm og husleien og markledsleien er stipulert til kr. 5.195.000. Skolen betaler kr. 2 mill., altså en subsidiering av husleien på kr. 3.195.000. Skolen anfører at subsidieringen kommer alle elevene til gode.

Moderasjonen som blir gitt til elevene som er medlemmer i menigheten går fram av regnskapet post 13 Moderasjoner og friplasser. Her er ført opp kr. 500.000 som minus i driftsinntekter. Av dette utgjør, ifølge rektor, ca. kr. 200.000 moderasjon på grunn av medlemskap i menigheten.

De samlede kostnader i skolens regnskap for 2007 er summert til kr. 26.807.036.

Skolens styre fattet på styremøte 28.11.2007 sak 34/07 følgende vedtak vedr. skolepenger:

Satser per halvår	Våren 2008	Høsten 2008
Barnetrinn, katolske elever:	4.630	4.900
Barntrinn, ikke-katolske elever	5.650	6.000
Ungdomstrinn, katolske elever:	6.100	6.460
Ungdomstrinn, ikke-katolske elever fra eget barnetrinn:	6.970	7.400
Ungdomstrinn, ikke-katolske elever som begynte hos oss på ungdomstrinnet:	8.320	8.800

Skolens styre hadde møte 12. november 2008 hvor blant annet oppslaget i Bergens Tidende var på sakskartet. Under sak 39 fattet styret dette vedtaket:

"Skolestyret merker seg dagens oppslag i BT om varierte skolepenger mellom katolske og ikke-katolske elever. Skolestyret mener at denne praksis er innenfor Privatskolelovens bestemmelser om fastsetting av skolepenger og imøteser den vurdering Fylkesmannen har varslet. Skolepenger fastsettes hvert år av skolestyret i forbindelse med budsjettbehandlingen."

Lovgrunnlag

Det følger av privatskolelova § 6–2 første ledd at:

"Skolar som får statstilskot etter § 6–1 første ledd, kan krevje inn skolepengar. Styret fastset storleiken på skolepengane. Skolepengane kan utgjere inntil 15 prosent av tilskotsgrunnlaget, med eit beløp fastsett av departementet i tillegg for dekning av utgifter til husleige/kapitalkostnader. Departementet kan i særskilde tilfelle gjere tidsavgrensa unntak frå kravet."

Det følger av forskrift til privatskolelova § 10–1 at:

"I tillegg til dei ordinære skolepengane kan skolane ta inntil 3 400 kr per år for elevar i grunnskolen og inntil 4 500 kr per år for elevar i den vidaregåande skolen for dekning av utgifter til husleige eller kapitalkostnader, jf. privatskolelova § 6–2 første ledd og § 6A-8 tredje ledd."

I brev av 14.01.2008, om "Tilsyn med skolepenger i privatskoler – Vedtak i klagesak" viser Utdanningsdirektoratet til Innst.O.nr.1 (2004-2005) punkt 2.8 hvor det blant annet uttales:

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til forslaget om at skolepengene ikke skal utgjøre mer enn 15 % av tilskuddsgrunnlaget. Etter flertallets syn bør det være rom for skolene til å kunne gi søskenmoderasjon. Beregningene knyttet til skolepengenes størrelse bør derfor ikke knyttes direkte opp mot den enkelte elev, men åpne for at det i rimelig utstrekning kan gis søskenmoderasjon. Flertallet vil imidlertid understreke at en rundere forståelse av bestemmelsen ikke må innebære at størrelsen på skolepengene for enkeltelever blir urimelig høye, og viser spesielt til lovens formålsbestemmelse i § 1-1 første ledd og kravet om at skolene skal være åpne for alle, jf. § 3-1 første ledd. Samme mulighet gjelder for frittstående skolers bruk av friplass der noen elever ikke betaler eller delvis betaler skolepenger, og slik at elever som ikke betaler skolepenger også telles med i elevtallet som gir grunnlag for offentlig støtte."

I direktoratets vurderinger i samme brev står det videre:

Ordninger med søskenmoderasjon og friplass har en langvarig tradisjon hos flere privatskoler. Etter direktoratets syn er slike ordninger, i rimelig utstrekning, viktige for at familier med flere barn eller familier med lav inntekt skal ha en reell mulighet til å velge privatskole for sine barn. Rimelighetshensyn og forarbeidene taler derfor for at bestemmelsen må forstås slik at søskenmoderasjon og friplasser kan benyttes i rimelig utstrekning, uten at dette skal gå utover skolens samlede inntekter.

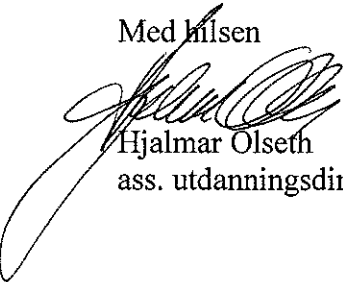
Det understrekes at skolepengene for andre ikke må bli urimelig høye. Direktoratet viser til at styret, i henhold til privatskoleloven § 5-2, skal fastsette størrelsen på skolepengene. Styret må legge betydelig vekt på bestemmelsene i privatskolelova § 1-1 og § 3-1 om at skolen skal stå åpen for alle ved fastsettelsen av skolepengene, også for de uten noen form for moderasjon.

Fylkesmannens kommentar

Loven slår fast at skolepengene skal være 15% av det offentlige tilskuddet skolen mottar i tillegg sier forskriftens §10-1 at "I tillegg til dei ordinære skolepengane kan skolane ta inntil 3 400 kr per år for elevar i grunnskolen..." Etter fylkesmannens beregning ligger skolepengene for St. Paul skole innenfor denne rammen.

I forarbeidene til lova og forskriftene er det åpnet for å gi søskenmoderasjon og det er åpnet for friplasser der noen elever ikke betaler eller delvis betaler skolepenger. Det understrekes at skolepengene for andre ikke må bli urimelig høye. Det er styret ved hver enkelt skole som fastsetter skolepengene og det må legges betydelig vekt på bestemmelsene i privatskolelova § 1-1 og § 3-1 om at skolen skal stå åpen for alle ved fastsettelsen av skolepengene, også for de uten moderasjon. Fylkesmannen har ikke mottatt klager på skolepengesatsene fra St. Paul skole. Skolepengene på St. Paul skole er for 2008 satt fra kr. 9.530,- til kr. 17.120,- pr. år. På de andre private grunnskolene i fylket varierer skolepengene fra kr. 6.500,- til kr. 16.000,-. Sammenligner vi skolepengene på St. Paul skole med andre private grunnskoler i Hordaland kan ikke skolepengesatsene på St. Paul skole karakteriseres som urimelig høye. Dersom man legger til grunn skolens beregning av skolepengene, utgjør dette samlet sett ikke mer enn 15 %. Det forhold at Utdanningsdirektoratet har åpnet mulighet for differensiert betaling, og at det ikke foreligger klage fra foresatte, gjør at Fylkesmannen i Hordaland ikke ser grunn til å pålegge skolen en endring. Isolert sett kan det tenkes at en menighet også kan velge å gi stipend direkte til sine medlemmer og ikke gjennom skolens regnskap. Fylkesmannen kan etter dette ikke se at støtte/moderasjonsordningen for elever som er medlemmer i menigheten samlet sett fører til skolepenger som overstiger 15 %.

Med hilsen

Hjalmar Olseth
ass. utdanningsdirektør

Jan Helge Støve
seniorrådgiver